

Psychopedie

- speciálně pedagogická disciplína zabývající se edukací *osob s mentálním postižením*
- cílem je dosažení maximálního stupně rozvoje osobnosti jedince s mentálním postižením a jeho integrace do společnosti
- **mentální retardace (MR)**
- vývojová integrace psychických funkcí postihující jedince ve všech složkách jeho osobnosti (duševní, sociální i tělesné)
- možnosti *výchovy a vzdělávání* jsou závislé na stupni postižení
- **demence**
- proces zastavení, rozpadu normálního mentálního vývoje po 2. roce života
- nepostihuje všechny složky najednou
- **pseudooligofrenie**
- zdánlivá mentální retardace, způsobena vlivem vnějšího prostředí, nikoli postižením CNS
- hraniční pásmo MR, mentální subnorma

MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

- postihuje všechny složky osobnosti (duševní, tělesné, sociální)
- trvale porušená poznávací schopnost
- stav charakterizovaný celkovým snížením intelektových schopností
- vrozené nebo časně získané postižení (do 2 let života)

- příčiny vzniku: genetika, dědičnost, poškození mozku v prenatálním, perinatálním nebo postnatálním období

Klasifikace dle mkn-10

- Lehké mentální postižení (IQ 50–69)
- Střední mentální postižení (IQ 35–49)
- Těžké mentální postižení (IQ 20–34)
- Hluboké mentální postižení (IQ pod 20)
- Jiná mentální postižení
- Neurčená mentální postižení

	Mentální retardace			
	lehká (IQ 50-69)	středně těžká (IQ 35-49)	těžká (IQ 20-34)	hluboká (IQ nižší než 20)
neuro- psychologick ý vývoj	omezený, opožděný	omezený, výrazně opožděný	celkově omezený	výrazně omezený
somatická postížení	ojedinělá	častá, častý výskyt epilepsie	častá, neurologické příznaky, epilepsie	velmi častá, neurologické příznaky, kombinované vady tělesné a smyslové
poruchy motoriky	opoždění motorického vývoje	výrazné opoždění, mobilní	časté stereotypní automatické pohyby, výrazné porušení motoriky	většinou imobilní nebo výrazné omezení pohybu
poruchy psychiky	snížení aktivity psychických procesů, nerovnoměrný vývoj, funkční oslabení, převládají konkrétní, názorné a mechanické schopnosti	celkové omezení, nízká koncentrace pozornosti, výrazně opožděný rozvoj chápaní, opožděný rozvoj dovedností sebeobsluhy	výrazně omezena úroveň všech schopností	těžké poruchy všech funkcí
komunikace a řeč	schopnost komunikovat většinou vytvořena, opožděný vývoj řeči, obsahová chudost. časté poruchy formální stánky řeči	úroveň rozvoje řeči je variabilní; někteří jedinci jsou schopni sociální interakce a komunikace, verbální projev často bývá chudý, agramatický a špatně artikulovaný	komunikace převážně nonverbální, neartikulované výkřiky, případně jednotlivá slova	rudimentární nonverbální komunikace nebo nekomunikují vůbec
ch výře	afektivní labilita, impulzivita	nestálost nálady, impulzivita, zkratkovitá	celkové poškození afektivní sféry, časté	těžké poškození afektivní sféry

Lehké mentální postižení - projevy

- problémy se projevívají při školní docházce
- konkrétní mechanické myšlení
- omezená schopnost logického myšlení
- slabší paměť, vážne analýza a syntéza
- JM, HM lehce opožděna
- rozvoj sociálních dovedností zpomalen
- afektivní labilita, impulzivnost, úzkostnost
- komunikace - používá naučené komunikační vzorce

STŘEDNĚ TĚŽKÉ MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ - PROJEVY

- rozvoj myšlení a řeči výrazně opožděn - přetrvává do dospělosti
- řeč - jednoduchá, obsahově chudá, často agramatismy, věty velmi jednoduché
- trvale celková neobratnost, neschopnost jemných úkonů
- emocionální labilita, nepřiměřené afektivní reakce

DEMENCE

- proces zastavení, rozpadu mentálního vývoje po 2. roce života
- **příčiny:** porucha, nemoc, úraz mozku, zánět mozkových blan, poruchy metabolismu, intoxikace, nádory, duševní poruchy
- postupné zhoršování
- nepostihuje všechny složky najednou, ale postupně
- **projevy:**
 - poruchy paměti, orientace, úsudku, pozornosti
 - narušeny schopnosti abstraktního myšlení
 - motivace, emotivita, chování, komunikace
 - --> až celková degradace osobnosti

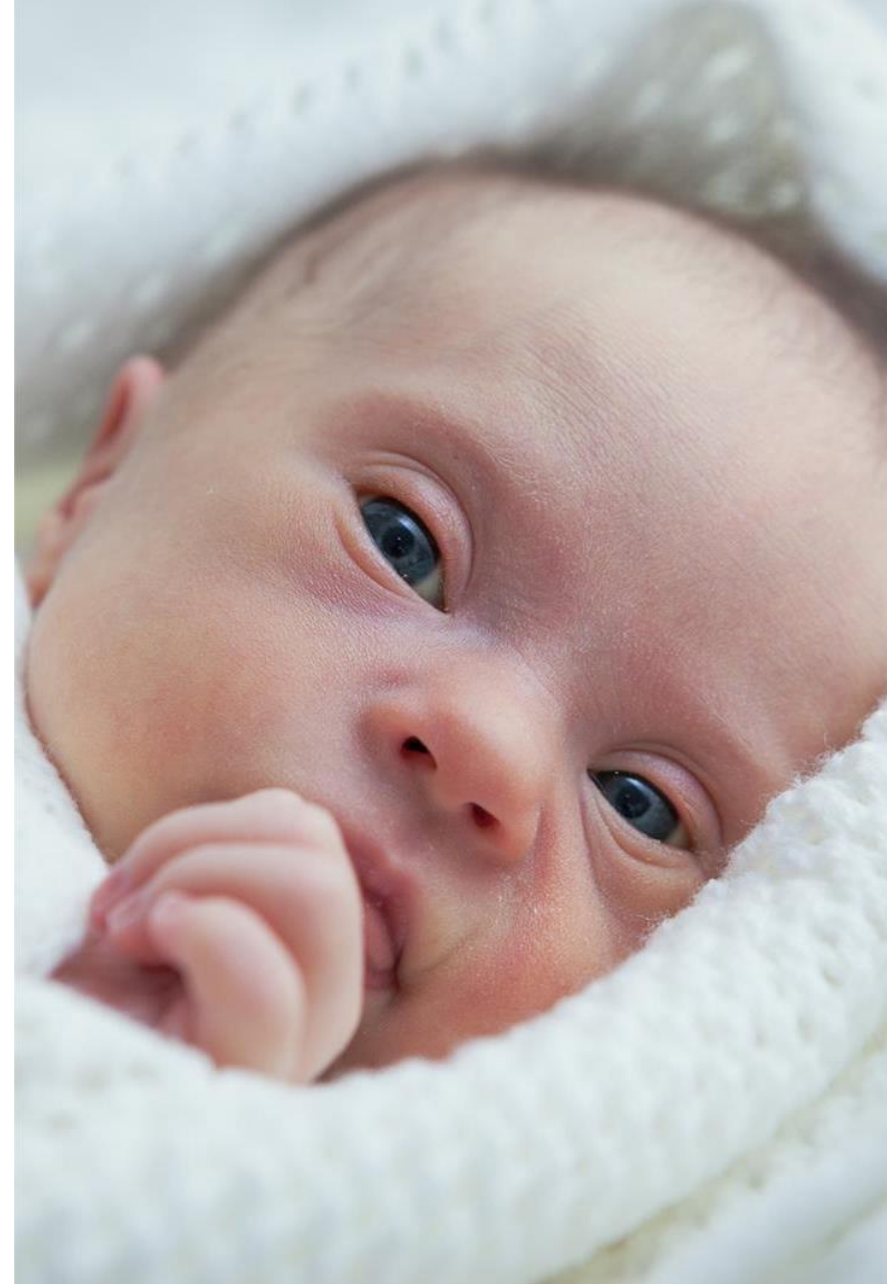
DOWNŮV SYNDROM

- vrozená chromozomální anomálie
- vznik při splynutí vajíčka a spermie, kdy hned v prvotní buňce zůstane chromozom navíc a každá další buňka pak pokračuje v dělení již s touto vadou
- přebývá 21. chromozom - každá buňka obsahuje tři 21. chromozomy (běžná buňka má 46 chromozomů, u dítěte s DS 47 chromozomů)
- náhodný jev (možný rizikový faktor je věk rodičů - matka nad 35 let a otec nad 50 let)

Znaky DS

- **Hlava** – menší, temeno lehce zploštělé
- **Obličej** – menší plošší nos a ploché rysy tváře – kulatý vzhled
- **Oči** – užší oční víčka, ve vnitřním koutku oka kolmá kožní řasa (bilaterální epikantus)
- **Brushfieldovy skvrny** – bílé či nažloutlé tečky po okraji duhovky
- **Ústa** – menší ústa ve srovnání velikostí jazyka
- **Vlasy** – lidé s DS většinou mívají rovné a velmi jemné vlasy (ne u všech případů)
- **Uši** – bývají často menší, zúžené mohou být i ušní kanálky
- **Krk** – širší a mohutnější
- **Končetiny** – mohou být mohutnější a kratší, s kratšími a silnějšími prsty, napříč dlaní vede pouze jedna rýha

Znaky DS

- **Svalový tonus** – celková svalová ochablost (hypotonie) i orofaciální oblasti
- **Ochablost vazů** – volnější klouby
- **Nedostatečná pevnost šlach** – ploché nohy
- **Tělesná váha** – porodní váha nižší, od 3 let a hl. v dospělosti nárůst hmotnosti, sklony k nadváze
- **Růst** – dospělý muž s DS měří 147 – 162 cm, dospělá žena 135-155 cm
- (Film – Yo, también)

- **Zdravotní komplikace**
 - Vrozené srdeční vady (50%), onemocnění dýchacích cest
 - Krátkozrakost (40%), strabismus
 - Sluchové vady způsobené zúžením zvukovodu a hromaděním ušního mazu ve středouší
 - 30x vyšší pravděpodobnost výskytu leukemie

VIDEO

- <https://www.youtube.com/watch?v=OVE1XpxMx-I>

VZDĚLÁVÁNÍ JEDINCŮ S MP

Video

- Speciální škola
- <https://www.youtube.com/watch?v=GWXHWAsZX8>

Vzdělávání jedinců s mp

- Asistent pedagoga
- IVP
- Úprava očekávaných výstupů
- Možno nahradit např. 2. cizí jazyk jinou vzdělávací oblastí
- Slovní hodnocení
- Větší časová dotace, rozfázování úkolu, ověřovat porozumění
- Názorné pomůcky, multisenzoriální přístup

- Vysoké nároky na teoretické poznatky, praktickou způsobilost a osobnostní charakteristiky pedagoga
- ▪ Není cílem dosáhnout maximálních školních výkonů, ale příprava na co nejkvalitnější prožití života
- ▪ Je nutné respektovat a tolerovat úroveň řeči a komunikace osoby s MP (chudší SZ, echolalie – opakování slyšeného bez pochopení, dysgramatismus, komolení slov)
- ▪ Obsahem vzdělávání jsou znalosti, dovednosti a návyky vycházející z konkrétní úrovně dosaženého psychického vývoje žáka s MP (individuálně upřesněno)